

A makrogazdasági és költségvetési mutatók aktuális alakulása

2016. június

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

Az első negyedévben a magyar gazdaság teljesítménye mindössze 0,9 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Áprilisban az ipar teljesítménye 5,3 százalékkal nőtt, az építőiparé 29,8 százalékkal csökkent. Jelentősen, 5,5 százalékkal növekedett a kiskereskedelmi forgalom volumene a lakosság rendelkezésre álló jövedelmének bővülése miatt. A foglalkoztatás márciusban tovább bővült Magyarországon. Az államháztartás hiánya az előző évekhez viszonyítva különösen is kedvezően alakult. Az infláció továbbra is alacsony, májusban -0,2 százalék volt. Mindezek eredőjeként még ha a reálgazdaság csekély mértékben is bővül, mindezt saját, belső erőforrásaira támaszkodva teszi, miközben jövedelemátrendeződés zajlik, ami a nettó bérek éves szinten mért 8,2 százalékos növekedésében mutatkozik meg.

Reálgazdaság

A KSH számítása szerint az éves **GDP-növekedés** 2016 I. negyedévében a vártnál kisebb, 0,9 százalék (szezonálisan és naptárhatással kiigazítva 0,4 százalék) volt. Ennek oka az uniós támogatások felhasználásának átmenti leállása, és a bruttó állóeszköz felhalmozás ebből következő 7,8 százalékos csökkenése áll. Termelési oldalon a negyedévben az építőipar 28 százalékos visszaesése, és az autóipar karbantartási célú leállásai okoztak jelentős kiesést. Ezen kívül az import növekedési ütemétől elmaradó exportbővülés visszahúzza a növekedés ütemét. A negyedév során a növekedés megmaradt lendülete a háztartások fogyasztási kiadásainak vártnál gyorsabb, 4,8 százalékos bővülésén, termelési oldalról pedig a szolgáltatások kitartó, 3 százalékos növekedésén alapult.

Az **ipar** termelése áprilisban jelentősen, a nyers és a munkanaphatástól megtisztított adatok szerint is 5,3 százalékkal növekedett az előző év azonos időszakához képest. Ez azt jelenti, hogy a márciusi visszaesés átmenetileg bizonyult, és a II. negyedévtől kezdve az ipar ismét pozitívan járulhat hozzá a gazdaság növekedéséhez. A feldolgozóipar kibocsátása összesen 6,1 százalékkal haladta meg az egy évvel korábit, amihez nagymértékben hozzájárult a jelentős súlyú autógyártás 7 százalékos bővülése is. A kiemelt ágazatok összes szerződésállománya 6,8 százalékkal haladja meg az egy évvel korábit, míg az új rendelések volumene 8,1 százalékkal bővült.

Az **építőipar** teljesítménye áprilisban is nagy mértékben, 29,8 százalékkal maradt el az egy évvel korábitól, ugyanakkor az előző hónaphoz képest a szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok alapján 2 százalékos növekedés történt. A visszaesést továbbra is az uniós támogatások visszaesése, illetve az erős bázis okozza. Ezt igazolja az is, hogy a csökkenés leginkább az egyéb építmények csoportjának köszönhető (52,1 százalék), míg az épületek csoportja esetén a mérséklődés jóval kisebb, 2,7 százalékos volt. A márciusi kedvezőbb adat után az új szerződések állománya ismét jelentősen, majdnem negyedével elmarad az egy évvel korábitól, így a hó végi szerződésállomány is 17,4 százalékkal alacsonyabb, mint tavaly, tehát a fellendülésre még várni kell.

A **kiskereskedelmi forgalom** bővülése márciusban 5,5 százalékos (naptárhatástól megtisztítva 4,3 százalékos) tett ki, míg a KSH első becslése szerint az áprilisi növekedés 4,7 (naptárhatástól megtisztítva 6,4) százalék volt, tehát mindkét hónapban érdemben bővült a forgalom volumene az előző év azonos időszakához képest. A naptárhatástól megtisztított és a nyers adat közötti jelentős eltérést mindkét esetben a húsvét hatása okozza: míg tavaly áprilisban volt a húsvét, addig idén márciusban. A növekedéshez a naptárhatástól megtisztított adatok szerint áprilisban is legnagyobb

mértékben a nem élelmiszer termékek nőtt (10,3 százalék), de érdemben tudott nőni az élelmiszerek (3,9 százalék) valamint az üzemanyagok (3,5 százalék) forgalma is. A kedvező kiskereskedelmi adatok azt vetítik előre, hogy a fogyasztás I. negyedévben tapasztalt növekedése tartós marad.

A **munkaerőpiac** helyzete 2016 áprilisában lassuló ütemben javult. A foglalkoztatottak szezonálisan kiigazított száma 12 ezer fővel emelkedett márciushoz képest. Továbbra is nő a munkaerő piaci részvétel, az aktívak szezonálisan kiigazított száma egy hónap alatt 11 ezer fővel bővült. Mindezek eredőjeként a munkanélküliség szezonálisan kiigazított rátája 5,7 százalékra csökkent. A márciusi intézményi statisztikák alapján az alkalmazottak szezonálisan kiigazított száma 5 ezer fővel emelkedett, a közfoglalkoztatottak számának csökkenése és versenyszektorban tapasztalható 14 ezres növekedés eredőjeként. A bruttó bérek márciusban 6,6, míg a nettó bérek 8,2 százalékkal nőttek éves szinten, részben a közsféra bérrendezéseinek és a személyi jövedelemadó csökkentésének köszönhetően.

Költségvetési helyzet

2016 első öt hónapjában az **államháztartás** központi alrendszere 13,2 milliárd forintos hiányt halmozott fel. Ezen belül a központi költségvetés 98,9 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 48,9 milliárdos, az elkülönített állami pénzalapok pedig 36,8 milliárdos többlettel zártak. A január–májusi teljesülés az idei év egészére előirányzott hiány mindössze 2 százalékát érte el, ami az elmúlt évekhez képest jelentősen kedvezőbb. A központi alrendszer ötödik havi egyenlege 131,7 milliárd forint többletet tett ki, ami mellett az elkülönített állami pénzalapok és a társadalombiztosítás pénzügyi adatai is aktívummal zártak. Tavaly májusban az államháztartás hiánya csaknem fél milliárd forinttal volt magasabb, amit egyrészt a gazdasági növekedés adógeneráló hatása magyaráz, másrészt tavaly jelentős hiánynövelő tételt jelentett az uniós kifizetések késése.

Elfogadták a 2017. évi központi **költségvetésről** szóló, 2,4 százalékos hiánnyal kalkuláló törvényjavaslatot és az azt megalapozó adótörvényeket is. Jövő évben nagy hangsúlyt kap az alapvető-élelmiszerek áfa-kulcs csökkentése, míg bizonyos jövedéki adó köteles termékek adója megemelkedik. Folytatódik a családközpontú fiskális politikai gyakorlat, bővül az ingyenes gyermekétkeztetés köre, és emelkedik az igénybe vehető családi adókedvezmény összege is. Oktatásra 270 milliárd, egészségügyi kiadásokra 170 milliárd forint többlet jut.

Monetáris folyamatok

A fogyasztói árak Magyarországon májusban ismét csökkentek az egy évvel korábbihoz képest. A defláció mértéke 0,2 százalék volt. A deflációt elsősorban továbbra is az alacsony külső inflációs környezet, néhány élelmiszer árának jelentős csökkenése, az alacsony olajár valamint az energiaárak változatlansága okozza. A májusi adatok alapján az élelmiszerek és a háztartási energia ára nem változott az egy évvel korábbihoz képest, míg a tartós fogyasztási cikkek inflációja 0,8 százalék, a szeszes italoké és dohányárúké 2,2 százalék, a szolgáltatásoké pedig 1,2 százalék volt. Az üzemanyagok árának 11,9 százalékos zuhanása az inflációt önmagában 1 százalékponttal mérsékelte. A jegybank kommunikációja alapján az alapkamat további csökkentése egyelőre nem várható, az elmúlt három hónapban végrehajtott vágások hatása is csak fokozatosan jelenik meg az árakban. Az infláció jövőbeni pályáját jelentőse befolyásolja az olaj árának alakulása valamint az adójogszabályok változásai (jövedéki adó, általános forgalmi adó).